

بررسی ویژگی‌های بصری آثار طراحی گرافیک شاخص مدرسه باوهاوس*

مریم حبیبی^۱، سید محمد فدوی^{۲*}

^۱ کارشناس ارشد ارتباط تصویری، دانشکده هنرهای تجسمی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

^۲ استاد گروه ارتباط تصویری، دانشکده هنرهای تجسمی، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

(تاریخ دریافت مقاله: ۹۴/۸/۲۲، تاریخ پذیرش نهایی: ۹۵/۲/۸)

چکیده

مدرسه باوهاوس یکی از پیشگامان هنر مدرن بود که بین سال‌های ۱۹۱۹ تا ۱۹۳۳ میلادی در آلمان فعالیت می‌کرد و نقش مهمی در برقراری پیوند میان هنر و صنعت ایفا کرد. آثار گوناگونی در رشته‌های مختلف هنر و طراحی از این مدرسه بر جای مانده است؛ از جمله‌ی این آثار، طراحی گرافیک باوهاوس، در دوران خود، جزء آثار پیشگام محسوب می‌شده است. نگارندگان در این مقاله در پی آن هستند تا ویژگی‌های بصری آثار طراحی گرافیک شاخص مدرسه باوهاوس را بررسی نمایند. در این راستا، آثار در حوزه‌های طراحی مهر مدرسه، طراحی حروف، طراحی جلد، صفحه‌آرایی، پوستر، بروشور، گرافیک محیطی، چاپ و صحافی کتاب، طراحی کارت پستال، دعوتنامه و اوراق اداری، با استفاده از منابع کتابخانه‌ای جمع‌آوری و مطرح گردیده است. با بررسی این آثار به روش توصیفی-تحلیلی، مهم‌ترین ویژگی‌های بصری مشترک آنها از جمله طراحی و استفاده از حروف بدون سریف، استفاده از حروف کوچک لاتین، رنگ‌های اولیه چاپی، ساختار هندسی، ایجاد نظم در قالب نامتقارن، گریدبندی و پرهیز از تزیینات مشخص شد. آثار باوهاوس و سبک آن در طراحی گرافیک، دستاورد قابل توجهی در حوزه تایپوگرافی نوین پدیدآورد و زمینه‌ساز پیدایش جنبش‌های مدرن طراحی گرافیک مانند سبک سوئیس در طراحی پوستر شد که تاکنون نیز آثار آن مشاهده می‌گردد.

واژه‌های کلیدی

ساختار هندسی، طراحی گرافیک، مدرسه باوهاوس آلمان، هنر مدرن.

* این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نگارنده اول با عنوان: "تحلیل ویژگی‌های بصری طراحی گرافیک در مدرسه هنری باوهاوس آلمان" است که به راهنمایی نگارنده دوم در پردیس هنرهای زیبا به انجام رسیده است.

** نویسنده مسئول: تلفن: ۰۲۱-۶۱۱۳۴۸۵، شماره: ۰۲۱-۶۶۴۶۱۵۰۴، E-mail: fadavi@ut.ac.ir.

مقدمه

چاپ و کارگاه صحافی کتاب نام برد. آثار تولیدی این کارگاه‌ها بدست دانشجویان، هنرمندان و استادکاران مدرسه ایجاد می‌شده که غالب آثار برجای مانده از آنها، جهت برآوردن نیازهای گرافیکی و چاپی خود مدرسه بوده است.

به بیان هانس. ام. وینگر^{۱۲} آلمانی که پژوهشگر و نویسنده چندین کتاب در حوزه فعالیت‌های باوهاوس است، باوهاوس در خدمات گرافیکی، چاپی و تبلیغاتی، از پیشگامان زمان خود بوده است. دیدگاه وینگر درست به نظر می‌رسد چرا که دهه‌های دوم و سوم قرن بیستم، طراحی گرافیک به شکل امروزی آن در ابتدای راه خود ایستاده بود و آثار گرافیکی باوهاوس در آن زمان، از نظر تنوع و خلاقیت قابل توجه و چشمگیر بودند به طوری که تعداد قابل توجهی از آثار گرافیکی قرن حاضر نیز از آثار آن دوره الهام می‌گیرند. این مقاله، به معرفی شاخص‌ترین آثار گرافیک خلق شده در باوهاوس، دستاوردهای مدرسه در حوزه تایپوگرافی و ویژگی‌های مشترک آثار طراحی گرافیک باوهاوس می‌پردازد.

نتایج طراحی‌های مدرسه و سبک آن در طراحی گرافیک، زمینه‌ساز پیدایش جنبش‌های مدرن طراحی گرافیک مانند سبک سوئیس در طراحی پوستر گردید که تاکنون نیز کاربرد دارد. آموزه‌های مدرسه باوهاوس، شکل یک جنبش هنری را به خود گرفت که از جریانات مهم و تأثیرگذار قرن بیستم محسوب می‌شود.

باوهاوس^۱ نام یک مدرسه معماری و هنرهای کاربردی در آلمان بود که از سال ۱۹۱۹ تا ۱۹۳۳ م به پرورش هنرمندان پرداخت و نقش مهمی در برقراری پیوند میان هنر و صنعت ایفا کرد. واژه باوهاوس در زبان آلمانی به معنی خانه معماری^۲ است. مدرسه باوهاوس در چهارده سال فعالیت خود، در سه شهر مختلف آلمان و تحت مدیریت سه معمار بزرگ فعالیت کرده است. این مدرسه ابتدا از سال ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۵ در شهر وایمار^۳، سپس تا سال ۱۹۳۲ در شهر دسائو^۴ و در نهایت تا سال ۱۹۳۳- یعنی زمانی که این مدرسه به دستور حکومت نازی آلمان تعطیل شد- در برلین^۵ فعالیت می‌کرد. مدیریت مدرسه باوهاوس به ترتیب بر عهده والتر گروپیوس^۶ (۱۹۱۹ تا ۱۹۲۸)، هانس مهیر^۷ (۱۹۲۸ تا ۱۹۳۰) و لودویگ میس ون دروهه^۸ (۱۹۳۰ تا ۱۹۳۳) بود. پس از تعطیلی مدرسه، تلاش‌هایی در راستای ادامه راه باوهاوس انجام شد از جمله تاسیس مدرسه نیوباوهاوس^۹ در شیکاگو آمریکا توسط یکی از اساتید مدرسه به نام لازلو موهولی ناگی^{۱۰}، لیکن این مدرسه نیز تنها یکسال توانست به فعالیت خود ادامه دهد. روش آموزشی باوهاوس، نظام آموزشی-کارگاهی بود که مباحث تئوری و عملی در کنار هم آموزش داده می‌شد. مباحث عملی در کارگاه‌هایی مرتبط با رشته‌های مختلف هنر و طراحی^{۱۱} تدریس می‌شد که از جمله کارگاه‌های مرتبط با طراحی گرافیک، می‌توان از کارگاه هنر تجاری (شامل تبلیغات و تایپوگرافی)، کارگاه

۱- آثار گرافیکی باوهاوس

بود، در ۱۹۲۲ م آن را با مهری که تصویری هندسی از نیم‌رخ صورت انسان بود، جایگزین نمود (تصویر ۲). مهردوم براساس طرحی از اسکار شلمر^{۱۴} بود و نشان از گرایش مدرسه به تکنولوژی مدرن و تولید ماشینی داشت.

۲- طراحی حروف

ریچارد هولیس- نویسنده کتاب *تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک*- معتقد است که در مدرسه باوهاوس، تجزیه و تحلیل دقیق ارتباط تصویری با بررسی حروف الفبا آغاز شده است (هولیس، ۱۳۸۶، ۸۱). افرادی چون جوزف اشمیت^{۱۵}، جوزف آلبرس^{۱۶} و هربرت بایر^{۱۷}، در زمینه طراحی حروف در باوهاوس فعالیت می‌کردند اما برجسته‌ترین چهره این حوزه، هربرت بایر بود. از مهم‌ترین اقدامات وی در این زمینه، دو مورد را می‌توان نام برد: یکی طراحی حروف بدون سرریف و دیگری حذف حروف بزرگ^{۱۸} از ابتدای اسامی و عناوین خاص.

هربرت بایر در سال‌های ۱۹۲۶-۱۹۲۵ م، به نوآوری در کارگاه تایپوگرافی دستنزد و به طراحی فونت پرداخت. «وی در کلاس‌های خود از دانشجویان می‌خواست تایپیفیس را با استفاده از خطوط

از باوهاوس در حوزه‌های مختلف هنری، آثاری برجای مانده که بخشی از آن مربوط به طراحی گرافیک است. طبق بررسی‌های انجام شده در این پژوهش می‌توان گفت بیشتر آثار گرافیکی باوهاوس، به منظور برآوردن نیازهای چاپی مدرسه باوهاوس و تعداد کمتری جهت سفارشات خارج از مدرسه انجام شده است. از مهم‌ترین حوزه‌های گرافیک آثار باوهاوس می‌توان طراحی مهر مدرسه باوهاوس، طراحی حروف، طراحی روی جلد کتب و مجلات، صفحه‌آرایی، طراحی پوستر، طراحی بروشور، گرافیک محیطی، چاپ و صحافی کتاب، طراحی کارت پستال و طراحی اوراق اداری را نام برد که به ترتیب در ادامه نمونه‌هایی از آنها آمده است.

۱-۱- طراحی مهر مدرسه باوهاوس

باوهاوس در طول حیات خود دارای دو مهر بود که اولین مهر در ۱۹۱۹ م طراحی شد (تصویر ۱). طراح دقیق این مهر مشخص نیست اما مورخ تاریخ گرافیک، فیلیپ بی مگز آن را منتسب به یوهانس اورباخ^{۱۳} می‌داند (مگز، ۱۳۸۷، ۳۳۵). این مهر به تاریخ گذشته آلمان ارجاع می‌داد و از آنجا که مدرسه به دنبال ایجاد تغییر و دوری از تاریخ‌گرایی

تصویر ۲- اسکار شلمر: دومین مهر باوهاوس، ۱۹۲۴م. ماخذ: (Meggs, 2012, 328)

تصویر ۱- منتسب به یوهانس اورباخ: نخستین مهر باوهاوس، ۱۹۱۹م. ماخذ: (Meggs, 2012, 327)

تصویر ۳- هربرت بایر: الفبای یونیورسال، ۱۹۲۶-۱۹۲۵م. ماخذ: (Meggs, 2012, 333)

تصویر ۵- جوزف اشمیت: طرح روی جلد هفتمین شماره مجله افست، ۱۹۲۶م. ماخذ: (Aynsley, 2004, 58)

تصویر ۴- مارگیت تری: جلد مجله اتوپیا با عنوان اتوپیا: اسناد واقعیت ۱ و ۲، ۱۹۲۱م. ماخذ: (Aynsley, 2004, 57)

تصویر ۶- لازلموهولی ناکی: طراحی جلد گالینگور سری چهارده تایی کتب باوهاوس، ۱۹۳۰-۱۹۲۵م. ماخذ: (Wingler, 1987, 165)

مستقیم، دایره و یک زاویه ۴۵ درجه طراحی کنند» (Wingler, 1987, 157). بایر، فونت‌هایی بدون سریف با روش ساختارگرایانه و به دور از تزئینات طراحی نمود که مهم‌ترین آن، تایپفیس یونیورسال^{۱۹} بود (تصویر ۳). حروف در این نوع تایپفیس، با ترکیبی از دوایر، خطوط افقی و عمودی در قالبی مستطیل شکل با ساختاری منظم طراحی شده بودند. «عقیده وی از طراحی این تایپفیس این بود که یک الفبای سن سریف واحد می‌تواند در سطح جهانی مطرح گردد» (آینسلی، ۱۳۸۹، ۶۲).

دومین حرکت مهم بایر در طراحی حروف، حذف حروف بزرگ از ابتدای اسامی، عناوین خاص و ابتدای پاراگراف بود. این مسئله به عنوان یک اصل پذیرفته شده در باوهاوس درآمد به گونه‌ای که در نشریات و کتب مدرسه نیز رعایت می‌شد. «مدرسه در این راستا نیز از اساتید زبان شناسی وقت اجازه لازم را کسب نموده بود» (Wingler, 1987, 151). ریچارد هولیس در کتابش، دلایل بایر جهت استفاده از حروف کوچک لاتین در ابتدای کلمه یا جمله را از زبان خود او این گونه بیان می‌کند: «سهولت خواندن و یادگرفتن مطالب، صرفه جویی در وقت و هزینه و پرهیز از به‌کاربردن دو علامت کاملاً متفاوت (مثلاً A و a) برای یک صدا» (هولیس، ۱۳۸۶، ۸۱).

۳-۱- طراحی روی جلد کتب و مجلات

از شاخص‌ترین طراحی‌های روی جلد که توسط افراد مرتبط با باوهاوس انجام شده، به چند مورد زیر اشاره می‌گردد: طراحی روی جلد مجله اتوپیا^{۲۰}، مجله افست^{۲۱} و سری چهارده تایی کتب باوهاوس^{۲۲}. یکی از نخستین آثار چاپی مدرسه، مجله اتوپیا بود که مارگیت تری^{۲۳} در ۱۹۲۱م روی جلد آن را طراحی نمود (تصویر ۴). این اثر با سه رنگ آبی، سفید و مشکی به طراحی عنوان مجله (اتوپیا: اسناد واقعیت ۱ و ۲)^{۲۴} پرداخته است. طراحی حروف در این اثر همانند سایر حروفی که در مدرسه طراحی می‌شد، از دوایر و خطوط مستقیم با ساختاری هندسی بهره برده است. همچنین بازی با فضای مثبت و منفی درون حروف، به شیوه‌ای هندسی، جلوه خاصی به اثر بخشیده است که بعدها در آثار باوهاوس کمتر از این روش استفاده شد.

یکی دیگر از طراحی‌های روی جلد باوهاوس مربوط به هفتمین شماره مجله افست است که نشریه‌ای تجاری در زمینه چاپگرهای افست بود و در آلمان منتشر می‌شد (تصویر ۵). جوزف اشمیت در این طرح، از فرم پرس دوار استفاده نمود. وی برشی از این دستگاه را به شیوه‌ای هندسی طراحی نمود که سمت راست آن با کاغذهای رول شده و سمت چپ با ترام‌های چاپ تکمیل شود. اشمیت در این پوستر، از حروف سن سریف استفاده نمود. این اثر به نحوی موثر عناصر نقطه، خط و سطح را در چارچوب دیدگاه هندسی مدرسه و در راستای انتقال پیام پوستر به کار گرفته است. این شیوه بعدها به طور محدودی در آثار باوهاوس به کار گرفته شد.

یکی دیگر از آثار مهم چاپی مدرسه، سری ۱۴ تایی کتب باوهاوس است که از ۱۹۲۵ تا ۱۹۳۰م منتشر گردید. این کتب دارای جلد گالینگور بودند که با جلد کاغذی پوشانده می‌شد. جلد های گالینگور مطابق تصویر ۶، زرد رنگ و از جنس کتان همراه با طراحی

پوستر با رنگ‌های قرمز و سیاه روی کاغذ نارنجی چاپ شده و دارای ترکیب‌بندی پویا با خطوط عمود بر یکدیگر است. اندازه و وزن نوشته‌ها و تصاویر بر اساس اهمیت آنها سازماندهی شده‌اند. «در این پوستر، سلسله مراتب بصری به گونه‌ای گسترش یافته که اطلاعات به صورت عملکردی و به ترتیب اولویت به مخاطب منتقل می‌گردد. بابتدا ستون بندی افقی و عمودی ایجاد کرد و سپس کل مجموعه متن و تصویر را به صورت مورب چرخاند تا به ساختاری معماری‌گونه و پویا دست یابد. او بدین روش، افقی بودن کاغذ را اعتدال بخشید. در این پوستر، نوشتار در شبکه‌ای با هفت

تصویر ۷- طراحی روی جلد کاغذی برخی از کتب سری چهارده تایی کتب باوهاوس، ۱۹۲۵-۱۹۳۰ م. ماخذ: (Wingler, 1986, 446)

تصویر ۸- لازلو موهولی ناگی؛ دو صفحه از هشتمین کتاب باوهاوس، ۱۹۲۵ م. ماخذ: (هولیس، ۱۳۸۶، ۹۴)

تصویر ۹- جوزف اشمیت؛ پوستر نمایشگاه باوهاوس، ۱۹۲۳ م. ماخذ: (Meggs, 2012, 328)

ساده و هماهنگ بودند که نوشتار با رنگ قرمز روی آن چاپ شده بود اما جلدهای کاغذی هریک به طور جداگانه طراحی گردیده بودند (تصویر ۷). صفحه‌آرایی این کتب و همچنین طراحی جلد اکثر شماره‌ها با لازلو موهولی ناگی بود. ریچارد هولیس سبک طراحی کتب و مجلات باوهاوس را هماهنگ با هنرهای مدرن و تئوری معماری ارزیابی می‌کند (هولیس، ۱۳۸۶، ۹۴).

۴-۱- صفحه‌آرایی کتب و مجلات

صفحه‌آرایی آثار چاپی باوهاوس در سال‌های اولیه حیات مدرسه، از شیوه‌ای متفاوت با آنچه بعدها به عنوان جهت‌گیری کلی باوهاوس مطرح شد، برخوردار است. از نمونه صفحه‌آرایی‌های سال‌های ابتدایی باوهاوس می‌توان به مجموعه چاپی مهمی از آثار هنرمندان با نام گرافیک جدید اروپا^{۲۵} اشاره نمود. «در این اثر، گرایش‌های اکسپرسیونیستی و صنعت دستی مشهود بود» (مگز، ۱۳۸۷، ۳۳۵). از مهم‌ترین آثار چاپی مدرسه بین سال‌های ۱۹۲۵ تا ۱۹۳۰ م، سری ۱۴ تایی کتب باوهاوس بود که موهولی ناگی آنها را صفحه‌آرایی نمود. می‌توان گفت موهولی ناگی در صفحه‌آرایی این کتب، راه خود را پیدا کرده اما در برخی موارد نیز همچنان در حال آزمون شیوه‌های ممکن بود. نمونه‌ای از این موارد، دو صفحه روبروی هم از هشتمین کتاب باوهاوس است (تصویر ۸). «مطالب این کتاب دارای تایپوگرافی با ظاهری خشن بود که نشان از تلاش موهولی ناگی در حفظ توالی متن و محتوای آن داشت. استفاده از خطوط ضخیم سیاه در این اثر، ناپخته به نظر می‌رسید» (هولیس، ۱۳۸۶، ۹۴). هولیس همچنین نحوه استفاده از حروف را در این اثر، شیوه‌ای نو می‌داند که به دلیل ایجاد اختلال در فن تایپوگرافی، طرفداران کمی پیدا کرده بود.

یکی از ویژگی‌های صفحه‌آرایی سال‌های میانی و پایانی باوهاوس استفاده از عناصری چون دایره و خطوط مستقیم جهت هدایت چشم و دسته‌بندی اطلاعات بود. این ویژگی در آثار باوهاوس بسیار متداول بود. در آثاری که چاپ در رنگ مشکی و قرمز داشتند، این عناصر غالباً به رنگ قرمز چاپ می‌گردید.

۵-۱- طراحی پوستر

اولین نمایشگاه خارجی باوهاوس که تولیدات کارگاه‌های مدرسه را در معرض دید عموم قرار داد، در سال ۱۹۲۳ م برگزار گردید. چند تن از هنرمندان مدرسه برای این نمایشگاه پوستر طراحی کردند که نهایتاً پوستر اشمیت مورد استفاده قرار گرفت (تصویر ۹). این پوستر با جوهر قرمز و سیاه روی کاغذ با رنگ مایه زرد چاپ شد. در این پوستر، از حروف با فونت‌های مختلف و به صورت مجزا استفاده شده است. اجزای این پوستر، از جمله مهر باوهاوس و نوشتار، ابتدا در یک کادر اولیه عمودی بدون خطوط متقاطع قرار گرفته و سپس با چرخش، تمامی عناصر روی قطر کادر مستطیل قرار گرفته‌اند.

هربرت بایر در سال ۱۹۲۶ م، پوسترش به مناسبت نمایشگاه شصتمین سال تولد استادش واسیلی کاندینسکی طراحی نمود که یکی از پوسترهای معروف باوهاوس است (تصویر ۱۰). این

۶-۱- طراحی بروشور

از مهم‌ترین بروشورهای طراحی شده در مدرسه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: یکی طراحی بروشور معرفی کتاب‌های باوهاوس برای انتشارات باوهاوس در ۱۹۲۳م که بدست موهولی‌ناگی انجام شد (تصویر ۱۲) و دیگری بروشوری برای محصولات طراحی شده در باوهاوس که بایران را در ۱۹۲۵م طراحی نمود (تصویر ۱۳). «این بروشور، در فروش محصولات مدرسه تاثیرگذار بود. بروشور به صورت تاشو در سایز A_۴ و با رنگ قرمز و مشکی روی کاغذ سفید و براق چاپ گردید. در این بروشور، بخش‌های متفاوت متن توسط خطوط جداکننده از یکدیگر مجزا شده و نوشتار کنار عکس با قرارگرفتن در کادری جداگانه، تا حد امکان خلاصه مطالب را در بر می‌گرفت» (ibid, 157). نحوه قرارگیری عکس و زیرنویس آن و دسته‌بندی نوشتار، به خوبی با مخاطب ارتباط برقرار می‌کند.

۷-۱- گرافیک محیطی

از جمله آثار گرافیک محیطی طراحی شده در باوهاوس، می‌توان از طراحی غرفه نمایشگاهی و باجه‌های فروش، نقاشی دیواری و نقش برجسته، تبلیغات در سطح شهر، بیلبورد و نوشتار روی بدنه ساختمان‌ها^{۲۶} نام برد که در ادامه به چند نمونه اشاره می‌شود.

۱-۷-۱- طراحی غرفه نمایشگاه و باجه‌های فروش

هربرت بایر، علاقه بسیاری به طراحی نمایشگاهی و معماری از خود نشان می‌داد. او باجه‌های مختلف و غرفه‌های نمایشگاه متنوعی را طراحی کرد که طراحی‌های وی در مقایسه با موارد مشابه گویاتر است. نمونه‌ای از آثار طراحی شده وی در مدرسه باوهاوس، طرح پیشنهادی ایستگاه تراموا و باجه روزنامه‌فروشی در سال ۱۹۲۴م است (تصویر ۱۴). «این طرح با هدف تولید مقرون به صرفه و انبوه این سازه، از یک بخش انتظار باز، باجه فروش روزنامه و تابلوهای آگهی سرپوشیده در یک واحد تشکیل شده بود» (مگز، ۱۳۸۷، ۳۳۹).

۲-۷-۱- نقاشی دیواری و نقش برجسته

اسکار شلمر، یوهانس ایتن و واسیلی کاندینسکی^{۲۷} در برهه‌های زمانی مختلف، عهده‌دار مسئولیت کارگاه نقاشی دیواری و نقش برجسته در باوهاوس بودند. یکپارچگی رنگ و عناصر محیطی و معماری با یکدیگر، از موارد مورد تأکید در آموزش‌های این کارگاه بوده است. تصویر ۱۵، طرحی از هربرت بایر برای دیوارهای سه طبقه از ساختمان باوهاوس و ایمار را نشان می‌دهد که قرار بود پیش از برگزاری نمایشگاه ۱۹۲۳م اجرا شود. طرح بایر، بازتابی از نظریات کاندینسکی در باب فرم و رنگ است. در طبقه همکف یک دایره آبی، طبقه اول مربع قرمز و طبقه دوم مثلث زرد قرار دارد.

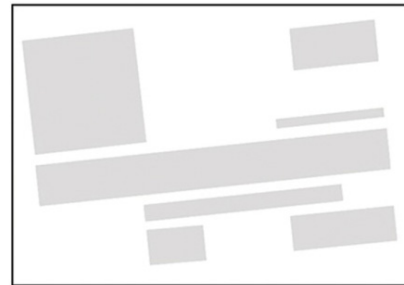
۳-۷-۱- تبلیغات در سطح شهر

بخشی از کارگاه هنر تجاری باوهاوس، به طراحی آثار در زمینه تبلیغات و شیوه‌های نمایشگاهی درون شهر اختصاص داشت. برنامه آموزشی بخش تبلیغات در سال ۱۹۳۰م تحت نظر جوزف

ستون قرار گرفته است» (تصویر ۱۱) (Meggs, 2012, 333). بایر در این اثر، از یک عکس منحصر به فرد از کاندینسکی با حروف بزرگ استفاده نمود و اطلاعات تکمیلی را در یک کادر قرار داد. تفکیک خوب اطلاعات و نبود عناصر تزئینی، این پوستر را به اثری غیرمعمول تبدیل کرده است (Wingler, 1987, 158).

تصویر ۱- هربرت بایر؛ پوستر نمایشگاه شصتمین سال تولد کاندینسکی، ۱۹۲۶م. ماخذ: (Meggs, 2012, 334)

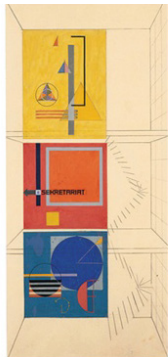
تصویر ۱۱- نمایش شبکه گرید بکار رفته در پوستر نمایشگاه.

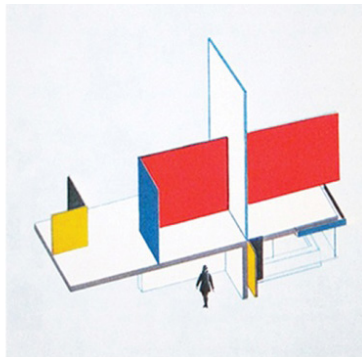
تصویر ۱۲- لازوموهولی‌ناگی؛ طرح بروشور معرفی کتاب‌های باوهاوس، ۱۹۲۳م. ماخذ: (vam.ac.uk)

تصویر ۱۳- هربرت بایر؛ طراحی الگوهایی برای بروشور، ۱۹۲۵م. ماخذ: (Wingler, 1987, 157)

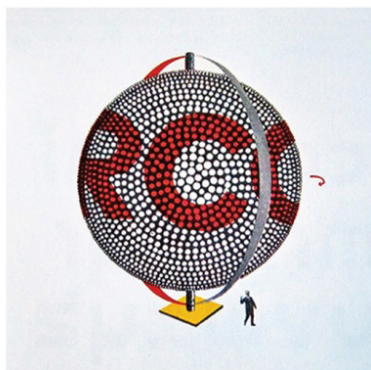
تصویر ۱۵- هربرت بایر؛ طراح نقاشی دیوارهای داخلی ساختمان باوهاوس وایمار، ۱۹۲۳ م. ماخذ: (moma.org)

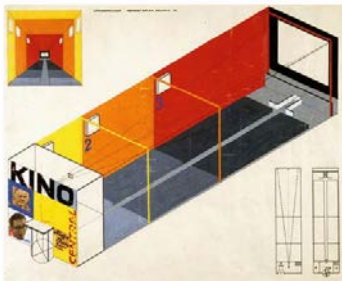
تصویر ۱۴- هربرت بایر؛ طرح پیشنهادی ایستگاه تراموا و باجه فروش روزنامه در فضای باز، ۱۹۲۴ م. ماخذ: (مگز، ۱۳۸۷، ۳۴۲)

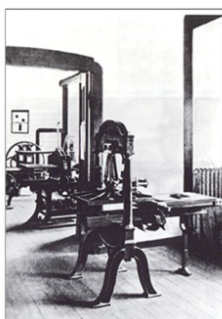
تصویر ۱۷- هربرت بایر؛ بیلبورد نمایشگاه باوهاوس، ۱۹۲۳ م. ماخذ: (harvardartmuseums.org)

تصویر ۱۶- هربرت بایر؛ کره بزرگ و قابل تنظیم پوشیده از لامپ، طراحی شده به منظور تبلیغ صنایع الکتریکی در سطح شهر، ۱۹۲۴ م. ماخذ: (Wingler, 1986, 357)

تصویر ۱۸- هربرت بایر؛ طراحی ساختمان سینما، ۱۹۲۵ م. ماخذ: (bauhaus-online.de)

تصویر ۲- کارگاه چاپ باوهاوس وایمار؛ ۱۹۲۳ م. ماخذ: (Wingler, 1986, 344)

تصویر ۱۹- هربرت بایر؛ نمای نزدیک نام مدرسه بر روی ساختمان باوهاوس دسائو، ۱۹۲۶-۱۹۲۵ م. ماخذ: (bauhaus-online.de)

اشمیت اداره می‌شد و شامل دو مرحله بود. مرحله اول آموزش عملی و فنی چاپ، تکنیک عکاسی و طراحی‌های قدیمی را در برمی‌گرفت و مرحله دوم که از ترم چهار تا ترم شش بود شامل کارآموزی تبلیغات، کار آزاد و تجربی در زمینه تبلیغات، طراحی مواد چاپ تبلیغاتی و طراحی غرفه نمایشگاهی می‌شد (Wingler, 1987, 152). گرچه هربرت بایر و جوزف اشمیت سهم بزرگی از آثار تبلیغاتی را به خود اختصاص داده بودند اما در مجموع، محرک تمام روش‌های تایپوگرافی و تبلیغات باوهاوس در بین سال‌های ۱۹۲۳ م تا شروع دوره دسائو لازلو موهولی ناگی بود.

تصویر ۱۶، نمونه‌ای از طراحی تبلیغات در سطح شهر که توسط هربرت بایر در سال ۱۹۲۴ م طراحی شده را نشان می‌دهد. این اثر که کره بزرگ و قابل تنظیمی است که با استفاده از پوشش تمام کره باحباب‌های الکتریکی رنگی، نوشتاری به صورت حروف نورانی برای تبلیغ یک شرکت الکتریکی ایجاد کرده است.

۱-۷-۴- بیلبورد

در جریان نمایشگاه ۱۹۲۳ م باوهاوس، هربرت بایر بیلبوردی جهت راهنمایی شرکت‌کنندگان به طرف نمایشگاه طراحی نمود که در آن از ترکیب ساده نوشتار با پنج مستطیل رنگی و علامت راهنما استفاده شده بود (تصویر ۱۷).

۱-۷-۵- نوشتار روی بدنه ساختمان‌ها

هربرت بایر خلاقیت خود را در این زمینه در طراحی که برای سینمایی در آلمان اجرا کرد، نمایان نمود (تصویر ۱۸). وی به قراردادن طراحی گرافیک و تایپوگرافی به عنوان ارکان اصلی طراحی نمای خارجی ساختمان معتقد بود چرا که به نظر او، این امر به دریافت مستقیم پیام توسط مخاطب کمک می‌کرد.

در سال ۱۹۲۵ م، با انتقال مدرسه باوهاوس از شهر وایمار به دسائو، والتر گروبیوس ساختمان مدرسه را طراحی نمود. نام مدرسه با استفاده از فونت بدون سریف طراحی شده توسط هربرت بایر به صورتی خوانا و متناسب با فضای معماری و محیط بر روی ساختمان قرار گرفت (تصویر ۱۹).

۱-۸- چاپ و صحافی کتاب

نخستین کارهای چاپی کارگاه چاپ و صحافی کتاب باوهاوس در سال‌های اولیه تأسیس، به کارهای دستی گرایش داشت. «کارگاه چاپ باوهاوس وایمار» (تصویر ۲۰)، علیرغم وجود مشکلات ناشی از آموزش همزمان تئوری و کار عملی و همچنین تورم اقتصادی، عملکرد خوبی را به ارمغان آورد. لیونل فاینینگر^{۲۸} که مسئول بخش هنری کارگاه بود، شخصیتی بود که در فعالیت‌های هنری، مستقل و خلاق عمل می‌کرد» (Wingler, 1987, 166). فاینینگر با استفاده از امکانات متعدد چاپی، درک بسیار خوبی از روش حکاکی روی چوب به دست آورده و از آن به عنوان وسیله‌ای جهت انتقال پیام استفاده نمود. ایتن، کاندینسکی و موهولی ناگی، در صنعت چاپ بسیار فعال بوده و از اصول و روش‌های چاپ هنری استفاده می‌کردند. استادان و هنرمندان

در خلق آثار به جای تکنیک استفاده می‌شد (Wingler, 1987, 151). کارگاه تایپوگرافی باوهاوس به مدیریت موهولی‌ناگی با الهام از هنرمند دادائیسست^{۳۴}، کورت شوایتز^{۳۵} و همچنین جنبش داستیل^{۳۶}، از علائم و کاراکترهای تایپوگرافی استفاده می‌کرد. اعضای این دو جنبش، به استفاده از علامات تایپوگرافی به عنوان عنصر قابل توجه در ترکیب بندی صفحه معتقد بودند که بعضاً تأثیرگذار و برخی مواقع نیز غیرمؤثر بود. به عنوان نمونه‌ای از جذاب‌ترین تلاش‌های تایپوگرافی، در دعوت‌نامه آخرین گردهمایی باوهاوس وایمار که توسط هربرت بایر طراحی شد، عنصر خوانایی اهمیت فراوانی داشت (تصویر ۲۴). این طرح که اشاره‌ای ضمنی به حالت عمومی سرافکندهگی در باوهاوس دارد، با تأثیر از تایپوگرافی‌های داستیل طراحی شده و در آن از علائم تایپوگرافی استفاده گردیده است (تصویر ۲۵). این اثر بایر، زمینه مطالعات بیشتر در جهت پیشرفت‌های بعدی در دساتو را فراهم آورد. همچنین عملکرد موهولی‌ناگی در سری کتاب‌های باوهاوس (۱۹۳۰-۱۹۲۵م) که از ترکیب حروف و علائم با توجه به اصول تایپوگرافی استفاده کرده بود، منجر به ایجاد روشی فوق‌العاده و پدیده‌ای هنری گردید. موهولی‌ناگی بر استفاده از این علائم گرافیکی، به گونه‌ای که وضوح مجموعه تصویری را بهتر کند، تاکید داشت.

کارگاه چاپ باوهاوس در شهر دساتو بر کار روی هنر تایپوگرافی و تبلیغات بنا نهاده شده بود. از سال ۱۹۲۵ تا ۱۹۲۸م، بایر مسئول این کارگاه بود و پیشرفت در طراحی را وظیفه خود می‌دانست. وی مشکلات طراحی تایپوگرافی را در خلال مطالعاتش در باوهاوس وایمار تجربه کرده و ایده‌هایی که در آن زمان از دادائیسست‌ها، تئو وان دوزبرگ^{۳۷} و موهولی‌ناگی نشأت گرفته بود را با دریافت خود از روش‌های چاپ تلفیق نمود (Wingler, 1987, 166). در سال ۱۹۲۸م، همزمان با رفتن گروبیوس از باوهاوس، موهولی‌ناگی و هربرت بایر که با فعالیت‌های خود دستاوردهای درخشانی در طراحی گرافیک به دست آورده بودند، به برلین رفتند و لذا دانشجوی پیشین مدرسه جوزت اشمیت، به جای بایر، مسئول کارگاه طراحی گرافیک و تایپوگرافی شد. اشمیت از ایده‌های سختگیرانه ساختارگرایی فاصله گرفت و در این کارگاه تنوع بیشتری را اعمال نمود.

علاوه بر آنکه تایپوگرافی عنصری غالب در برخی آثار گرافیکی باوهاوس بود، این مدرسه در پیشبرد سبکی جدید در تایپوگرافی به نام تایپوگرافی نوین مؤثر بوده است. «در دهه ۱۹۲۰م، موهولی‌ناگی همراه با بسیاری از هنرمندان معاصرش مانند ال لیزیتسکی، هربرت بایر، یان شیکولد^{۳۸} و کورت شوایتز طرفدار دیدگاه مدرن در طراحی گرافیک شدند که با نام تایپوگرافی نوین شناخته شد» (آینسلی، ۱۳۸۹، ۶۴). این دیدگاه، در تعارض با تایپوگرافی قدیم آن زمان که طرفدار تزئینات و تقارن بوده و در لی‌اوت، نوشتار را حول محور وسط چیدمان می‌کرد، شکل گرفت. این شیوه استفاده از حروف الفبای کوچک، رنگ‌های اولیه چاپی و تصاویر عکاسی را با هدف خلق رسانه‌ای مردمی و جهانی توصیه می‌کرد. یکی از اصول تایپوگرافی جدید، پرهیز از تزئینات و پرهیز از ترکیب بندی عناصر موجود در صفحه حول یک محور مرکزی بود. آنها این عدم

باوهاوس به اصول ویژه چاپ اهمیت می‌دادند. کارگاه چاپ باوهاوس بعدها آثار نقاشی را با چاپ سنگی رنگی در ابعاد بزرگ چاپ نمود. مهم‌ترین تغییرات چاپی باوهاوس در وایمار بین سال‌های ۱۹۲۱ تا ۱۹۲۴م اتفاق افتاد. علاوه بر چاپ آثار متعدد فردی به صورت تک‌برگ، مجموعه آثار هنرمندان به صورت کتاب نیز چاپ شد که از مهم‌ترین آنها، مجموعه آثار ۵ جلدی هنرمندان^{۳۹} با نام گرافیک جدید اروپا است. «شاید این سری کتاب‌ها، اولین و بزرگترین مظهر چاپ در دوره پس از جنگ جهانی اول باشد» (Ibid).

۹-۱- طراحی اوراق اداری

در سال ۱۹۲۳م در باوهاوس وایمار موهولی‌ناگی طراحی سربرگ برای انتشارات باوهاوس را انجام داد (تصویر ۲۱). وی در طرح سربرگ، از چاپ دو رنگ سیاه و قرمز بر روی کاغذ سفید استفاده کرد. وی همچنین تمامی امور مربوط به چاپ از جمله نحوه قرارگرفتن حروف بر روی جلد‌ها را برای ناشران باوهاوس طراحی می‌نمود. «در نخستین سربرگ‌های مدرسه باوهاوس، از حروف طراحی شده بهرنس^{۴۰} که ملهم از حروف قرون وسطی بود استفاده شده بود» (هولیس، ۱۳۸۶، ۸۰). در باوهاوس دساتو هربرت بایر مسئول طراحی اوراق اداری بود. سربرگ‌هایی که بایر طراحی کرد، دارای علامت‌های راهنما برای تایپ آدرس گیرنده و تا کردن آن بود که پس از تا کردن، آدرس گیرنده به طور دقیق از پنجره روی پاکت مشخص باشد (تصویر ۲۲). تمامی سربرگ‌های مدرسه نیز روی یکی از تقسیمات کاغذ A و با رنگ‌های سیاه و قرمز به چاپ می‌رسید.

چندسال پس از پایان جنگ جهانی دوم، هنگامی که آموزه‌های باوهاوس به عنوان دستاوردهای مهم جنبش هنرمدرن در سوئیس مطرح شد، تعدادی از آثار مهم دهه ۲۰ از جمله سربرگ‌های باوهاوس توسط شاگردان مدرسه باسل^{۴۱} دوباره چاپ گردید.

۱۰-۱- طراحی کارت پستال

هربرت بایر در سال ۱۹۲۵م، کارت پستالی برای کارخانه فاگوس^{۴۲} طراحی نمود (تصویر ۲۳). در این اثر که با چاپ دو رنگ سیاه و قرمز بود، بایر از خطوط ضخیم قرمز در سازماندهی مطالب و ایجاد ارتباط میان آنها بهره برده است. وی همچنین با ایجاد کادرهای مستطیل شکل از نوشتار در راستای افقی و عمودی، به قالبی منظم و منطقی در اثر دست یافته است.

ریچارد هولیس، یکی از ویژگی‌های این گونه آثار باوهاوس را استفاده مدرن از گرید می‌داند. به نظری، این اتفاق از زمان هربرت بایر در باوهاوس آغاز شده بود که از گرید به عنوان تنظیم‌کننده تناسبات صفحه استفاده می‌گردید (هولیس، ۱۳۸۶، ۱۸۵).

۲- دستاوردهای باوهاوس در تایپوگرافی و تایپوگرافی نوین^{۴۳}

یکی از کارگاه‌های باوهاوس، کارگاه تایپوگرافی بود. رشد و پیشرفت تایپوگرافی باوهاوس در وایمار اتفاق افتاد. دوره‌ای که از خلاقیت

تصویر ۲۲- هربرت بایر؛ طرح سربرگ برای انتشارات باوهاوس، ۱۹۲۵م. ماخذ: (هولیس، ۱۳۸۶، ۹۶)

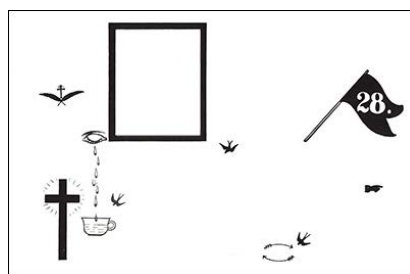
تصویر ۲۱- لازلو موهولی ناگی؛ طرح سربرگ برای انتشارات باوهاوس، ۱۹۲۳م. ماخذ: (images.lib.ncsu.edu)

تصویر ۲۳- هربرت بایر؛ رو و پشت کارت پستال تبلیغاتی کارخانه فاکوس، ۱۹۲۵م. ماخذ: (harvardartmuseums.org)

تصویر ۲۴- هربرت بایر؛ طرح کارت دعوت به جلسه وداع از باوهاوس وایمار، ۱۹۲۵م. ماخذ: (Wingler, 1986, 359)

تصویر ۲۵- علائم تایپوگرافی بکار رفته در کارت دعوت جلسه وداع باوهاوس وایمار.

تقارن درلی اوت را، جلوه‌ای از زندگی مدرن و تغییرات ناشی از آن می‌دانستند. طرفداران تایپوگرافی نوین، در جستجوی ایجاد نظم در صفحه در قالب نامتقارن بودند. آنها بی‌قرینگی را منطقی‌تر و از نظر دیداری تأثیرگذارتر می‌دانستند. «فلسفه این طراحی، اعتقاد به نقش اجتماعی طراح و توجه به ویژگی صراحت بود» (همان).

موهولی ناگی که از شاخص‌ترین هنرمندان فعال باوهاوس و طرفدار تایپوگرافی نوین در طراحی گرافیک بود، در نوشتاری با عنوان تایپوفوتو در ۱۹۲۵م، در نقد تایپوگرافی قدیمی چنین می‌نویسد: «تا همین اواخر شکل قلم و حروف چینی سرسختانه روشی را حفظ می‌کرد که یکپارچگی جلوه خطی را تضمین می‌نمود اما ابعاد جدید زندگی را نادیده می‌گرفت. اخیراً در آثار تایپوگرافی، کارمایه‌های متضاد تایپوگرافی (حروف، علامات، ارزش‌های مثبت و منفی صفحه) را به منظور تلاش برای ایجاد تطابق با زندگی مدرن به کار گرفته‌اند» (آرمسترانگ، ۱۳۹۱، ۵۲).

عقاید موهولی ناگی مبنی بر این بود که تایپوگرافی نوین، باید در قوی‌ترین شکل ممکن به ارتباطات کمک کند و معنا به صورت کاملاً واضح در اثر منتقل شود. وی همچنین معتقد بود که تأثیر مربوط به محتوا به صورت بصری منتقل شود و طراح می‌بایست در طراحی هایش، از نکات روان‌شناختی بهره‌گیری نماید. او بر لزوم ایجاد یک زبان جدید که دارای سرعت در انتقال پیام و مطابق با قوانین باشد، بدین صورت تأکید می‌نمود: «ما از تمام طراحی‌های حروف و اندازه‌های آنها، فرم‌های هندسی، رنگ و غیره استفاده می‌کنیم. می‌خواهیم یک زبان جدید تایپوگرافی بسازیم که انعطاف، تنوع و تازگی ترکیب‌بندی آن، به طور عمده با قانون درونی بیان و تأثیر بصری معین شود» (مگز، ۱۳۸۷، ۳۳۷). او در طراحی گرافیک، طرفدار کاربرد صریح تمام جهات خطی، نه فقط مفاصل بندی افقی بود. وی در تایپوگرافی به استفاده جسورانه از رنگ و تضاد آشکار و رساندن پیام به صورت کاملاً واضح بدون ملاحظات زیبایی‌شناسانه از پیش تعیین شده، اهمیت می‌داد. نحوه تایپوگرافی و صفحه‌آرایی باوهاوس و آثار موهولی ناگی با استفاده از خط، تایپوگرافی‌های زاویه‌دار و متن در عین خوانایی بود.

از دستاوردهای کارگاه تایپوگرافی باوهاوس می‌توان خلاصه نمودن الفبا به صورت اشکال ساده و واضح با ساختاری منطقی، کنار نهادن حروف بزرگ در اول هر پاراگراف، عدم استفاده از حروف سریف‌دار، ایجاد ترکیب‌بندی‌های پویا با استفاده از خطوط و نشانه‌های تصویری و بکارگیری فضای سفید در راستای ایجاد ارتباط معنایی با متن، برجسته‌کردن متن توسط قرار دادن آن در چهارچوب مستطیل شکل، استفاده از فونت و وزن متناسب با متن و استفاده از نوارهای جداکننده متن از یکدیگر را نام برد.

هر کوششی چه در مدرسه باوهاوس و چه در جاهای دیگر در جهت توسعه تایپوگرافی نوین، اساسی کاملاً هندسی داشت. طراحی بر اساس اصول هندسی، اساسی‌ترین و عملی‌ترین طریق اجتناب از طراحی دوران رنسانس بود (هولیس، ۱۳۸۶، ۸۱). علاقه به تایپوگرافی نوین، موج جریانی از سبک‌های بدون سریف با ساختار هندسی را ایجاد کرد و الفبای بایر در طراحی موفق‌ترین تایپوفیس متعلق به این تایپوگرافی یعنی مجموعه الفبای پانزده تایی فوتورا^{۳۶} مؤثر

مجموعه الفبای پانزده‌تایی فوتورا به عنوان موفق‌ترین تایپفیس متعلق به تایپوگرافی نوین

- به کاربردن تایپفیس‌های طراحی شده توسط اساتید و هنرمندان باوهاوس در آثار گرافیکی خود

- چرخش ۹۰ درجه‌ای متن

- ایجاد کادر ذهنی مستطیل شکل با استفاده از چیدمان حروف ترکیب حروف و علائم با توجه به اصول تایپوگرافی و پیوند عناصر با یکدیگر

- برجسته‌کردن متن توسط قراردادن در قالب مستطیل شکل استفاده از نوارهای جداکننده متن از یکدیگر

۳-۲- در حوزه تصویر

- طراحی بر اساس اصول هندسی، به عنوان اساسی‌ترین و عملی‌ترین طریق اجتناب از طراحی دوران رنسانس و استفاده از اشکال هندسی پایه (دایره، مربع و مثلث)

- استفاده از رنگ‌های اصلی (زرد، قرمز و آبی) و دو رنگ سیاه و سفید به صورت کاملاً تخت

- کاربرد دو رنگ سیاه و قرمز بیش از سایر رنگ‌ها و تکثیر اکثر آثار با چاپ دو رنگ

- استفاده از علائم تایپوگرافی در صفحه‌آرایی مانند نقطه، خط، سطح و رنگ جهت سازماندهی اطلاعات و هدایت چشم

- وجود نوعی شبکه خطی (گرید) در ترکیب بندی اثر به عنوان تنظیم‌کننده تناسبات صفحه

- ترکیب بندی عمودی، افقی یا مورب با چرخش ۴۵ درجه

- دوری از به کارگیری عناصر تزئینی و تاکید بر سادگی، کاربردی بودن و صراحت در یک اثر

- وجود خط‌مشی ساختارگرایی و داستیل در آثار مبنی بر سازماندهی ارتباط عناصر مطابق با قواعد هندسی

- تاکید بر انتقال اطلاعات به صورت بصری

بود. جلوه‌های تایپوگرافی جدید تا اواخر قرن بیستم به طور مستمر تأثیرات مهم خود را همچنان حفظ کرد (مگز، ۱۳۸۷، ۳۵۰-۳۴۸).

۳- ویژگی آثار باوهاوس در طراحی گرافیک

اکثر آثاری که در کارگاه‌های باوهاوس طراحی و تولید شده‌اند، دارای ویژگی‌های مشترکی در فرم و ساختار هستند که ناشی از دیدگاه مدرسه در پیوند بین هنر و صنعت و عملکردی بودن تولیدات آن است. همچنین مدرسه، دستاوردهایی در حوزه طراحی گرافیک داشته است که در ادامه به ذکر فهرست‌وار دستاوردها و ویژگی‌های آثار گرافیک باوهاوس در دو حوزه نوشتار و تصویر پرداخته می‌شود.

۳-۱- در حوزه نوشتار

- پیشبرد تایپوگرافی نوین با هدف لزوم ایجاد یک زبان جدید مطابق با اقتضائات دنیای مدرن که دارای سرعت در انتقال پیام و طبق قوانین باشد. همانطور که ذکر شد، ویژگی‌های تایپوگرافی نوین عبارتند از: استفاده از حروف کوچک لاتین در ابتدای جملات، اسامی و عناوین خاص، استفاده از حروف بدون سریف و اغلب با ساختار هندسی، استفاده از رنگ‌های اولیه چاپی، استفاده از عکاسی، پرهیز از تزئینات، پرهیز از ترکیب بندی عناصر موجود در صفحه حول یک محور مرکزی و ایجاد عدم تقارن در لی‌اوت به عنوان جلوه‌ای از زندگی مدرن، ایجاد نظم در صفحه در قالب نامتقارن، صراحت در انتقال پیام و برقراری ارتباط در قوی‌ترین شکل ممکن

- طراحی حروف به صورت اشکالی واضح، ساده و دارای ساختاری منطقی و هندسی و پیروی از فرم‌های پایه مربع، مثلث و دایره به منظور خوانایی بیشتر

- طراحی تایپفیس‌های بدون سریف با استفاده از خطوط مستقیم، دایره و زاویه ۴۵ درجه مانند تایپفیس یونیورسال و

نتیجه

ایجاد عدم تقارن در لی‌اوت، چرخش ۹۰ درجه‌ای متن و استفاده از ترکیب حروف و علائم با توجه به اصول تایپوگرافی را نام برد.

از جمله ویژگی‌های آثار گرافیک مدرسه در حوزه تصویر می‌توان به طراحی بر اساس اصول هندسی، استفاده از رنگ‌های اصلی، استفاده از علائم تایپوگرافی در صفحه‌آرایی، گرید بندی، ترکیب بندی عمودی، افقی یا مورب، دوری از به کارگیری عناصر تزئینی و تاکید بر سادگی، کاربردی بودن و صراحت در یک اثر اشاره نمود.

آثار مدرسه باوهاوس و سبک آن در طراحی گرافیک منجر به رسیدن به دستاورد قابل توجهی در حوزه تایپوگرافی نوین گردید و زمینه‌ساز پیدایش جنبش‌های مدرن طراحی گرافیک مانند سبک سوئیس در طراحی پوستر شد که تاکنون نیز آثار آن در طراحی‌های روزمره مشهود است.

آثار گرافیک مدرسه باوهاوس در دوران خود-دهه دوم قرن بیستم- جزء آثار پیش‌تاز محسوب می‌شده است. همانگونه که در مطالب بیان شد، آثار شاخص طراحی گرافیک مدرسه در حوزه‌های طراحی مهر مدرسه، طراحی حروف، طراحی جلد، صفحه‌آرایی، پوستر، بروشور، گرافیک محیطی، چاپ و صحافی کتاب، طراحی کارت پستال و طراحی اوراق اداری است.

اکثر آثاری که در کارگاه‌های باوهاوس طراحی و تولید شده‌اند، دارای ویژگی‌های مشترکی در فرم و ساختار هستند که ناشی از دیدگاه مدرسه در پیوند هنر و صنعت است. ویژگی‌های مشترک آثار و دستاوردهای مدرسه در طراحی گرافیک، در دو حوزه نوشتار و تصویر قابل ذکر است. از ویژگی‌های حوزه نوشتار می‌توان استفاده از حروف کوچک لاتین در ابتدای جملات و اسامی، طراحی و استفاده از حروف بدون سریف، استفاده از رنگ‌های اولیه چاپی، پرهیز از تزئینات،

پی نوشت ها

- 37 Theo van Doesburg (1883–1931).
38 Jan Tschichold (1902–1974).
39 Futura.

فهرست منابع

- آرمسترانگ، هلن (۱۳۹۱)، *تئوری های طراحی گرافیک*، ترجمه مرجان زاهدی، چاپ اول، نشر مشکی، تهران.
آیسنلی، جرمی (۱۳۸۹)، *یک قرن طراحی گرافیک*، ترجمه آزاده اعتصام و محبوبه توتونچی، چاپ اول، انتشارات بیساولی، تهران.
بکولا، ساندر (۱۳۹۰)، *هنر مدرنیسم*، ترجمه روئین پاکباز و دیگران، چاپ سوم، فرهنگ معاصر، تهران.
عباسی، اسماعیل (۱۳۹۱)، *فرهنگ عکاسی*، چاپ ششم، سروش، تهران.
مگز، فیلیپ بی (۱۳۸۷)، *تاریخ طراحی گرافیک*، ترجمه ناهید اعظم فراست، چاپ سوم، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، تهران.
هوف، توماس (۱۳۸۶)، *تاریخ مختصر طراحی*، ترجمه رضا افهمی، چاپ اول، نشر سبحان نور، تهران.
هولیس، ریچارد (۱۳۸۶)، *تاریخ مختصر طراحی گرافیک*، ترجمه سیما مشتاقی، چاپ چهارم، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران.
Aynsley, Jeremy (2004), *Pioneers of Modern Graphic Design: A Complete History*, Octopus Publishing Group, London.
Droste, Magdalena (2006), *Bauhaus 1919–1923*, Taschen, Berlin.
Meggs, Philip & Purvis, Alston (2012), *Megg's History of Graphic Design*, Fifth Edition, John Wiley & Sons Inc, Canada.
Wingler, Hans M (1969), *Graphic Work from The Bauhaus*, Translated to English by Gerald Onn, New York Graphic Society, London.
Wingler, Hans M (1986), *The Bauhaus: Weimar–Dessau–Berlin–Chicago*, translated to English by Wolfgang Jabs and Basil Gilbert, seventh printing, MIT Press, USA.
Wingler, Hans M (1987), *Bauhaus–Archiv*, Museum für Gestaltung, Gebr Mann Verlag, Berlin.
www.bauhaus-online.de
<http://www.harvardartmuseums.org>
<https://www.images.lib.ncsu.edu>
www.moma.org
www.vam.ac.uk

- 1 Bauhaus.
2 Bau=Build, Haus=House.
3 Weimar.
4 Dessau.
5 Berlin.
6 Walter Gropius (1883–1969).
7 Hannes Meyer (1889–1954).
8 Ludwig Mies van der Rohe (1886–1969).
9 New Bauhaus.
10 László Moholy-Nagy (1895–1946).
11 Design.
12 Hans M. Wingler (1920–1984).
13 Johannes Auerbach (1899–1950).
14 Oskar Schlemmer (1888–1943).
15 Joost Schmidt (1893–1984).
16 Josef Albers (1888–1976).
17 Herbert Bayer (1900–1985).
18 Capital.
19 Universal.
20 Utopia.
21 Offset.
22 Bauhausbucher.
23 Margit Tery (1892–1977).
24 UTOPIA: Documents of Reality I and II.
25 New European Graphics.
26 Lettering on Buildings.
27 Wassily Wasilyevich Kandinsky (1866–1944).
28 Lyonel Charles Feininger (1871–1956).
29 First, Second, Third, Fourth and Fifth Portfolio.
30 Behrens.
31 Basel School.
32 Fagus.
33 New Typography.
34 Dadaist.
35 Kurt Schwitters (1887–1948).
36 De Stijl.

The Study of Visual Characteristics of the Most Significant Graphic Design Works of the Bauhaus School*

Maryam Habibi¹, Seyed Mohammad Fadavi^{**2}

¹ M. A. Graduate of Visual Communication, School of Visual Arts, College of Fine Arts, University of Tehran, Tehran, Iran.

² Professor, School of Visual Arts, College of Fine Arts, University of Tehran, Tehran, Iran.

(Received 13 Nov 2015, Accepted 27 Apr 2016)

The Bauhaus school was one of the pioneers of modern art in the years 1919 to 1933 in Germany. A school of architecture and applied arts that worked on various fields of art and design. Bauhaus played an important role in nurturing artists and was famous for the approach to design that it publicized. One of the main objectives of the Bauhaus was to unify art, craft, and technology, and this approach was incorporated into the curriculum of the school. Bauhaus, which means "house of construction" in German literature, existed for a period of fourteen years in three German cities (Weimar from 1919 to 1925, Dessau from 1925 to 1932 and Berlin from 1932 to 1933), under three different architect-directors: Walter Gropius from 1919 to 1928, Hannes Meyer from 1928 to 1930 and Ludwig Mies van der Rohe from 1930 until 1933, when the school was closed by its own leadership under pressure from the Nazi-led government. After closing the school, one of the teachers named Laszlo Moholy-Nagy, made efforts to continue the Bauhaus way by establishing the "New Bauhaus" school in Chicago, the United States, which was, however, closed only a year after it was opened, in 1938. In Bauhaus teaching, the theory and practical workshops were taught together. Practical issues were taught in workshops of different fields of art and design. Some workshops were related to graphic design such as commercial art workshops (including advertising and typography), bookbinding workshops, and printing workshops. Graphic works were produced by students, artists and craftsmen, often to meet the graphic and printing needs of the school. According to Hans Wingler, German scholar and author of several books about

the Bauhaus, Bauhaus graphic services, printing and advertising was a pioneer in its time. Wingler's view seems to be right as in the second and third decades of the twentieth century, graphic design in its present form was standing at the beginning of its way. The Bauhaus graphic works in its time were remarkable and impressive in diversity and creativity to the extent that they served as the inspiration to a significant number of graphic works in this century. This article introduces visual characteristics of the most significant graphic design works of the Bauhaus in various fields, including school's stamp design, typeface design, cover design, layout, poster, brochure, environmental graphic design, printing and bookbinding, greeting card, invitation card, and official paper design. These works have been collected using secondary resources. The analytical investigation of the works reveals their most common features and characteristics to be the use of lowercase Latin letters, design and use of sans-serif letters, printed primary colors, geometry, and photography, creation of asymmetric and non-decorative order, and use of grid in layout. The graphic design and style prominent in the works of Bauhaus school led to important achievements in the field of new typography and facilitated the rise of modern graphic design movements such as Swiss style in poster design, which is also in use.

Keywords

Bauhaus School, Geometric Structure, Graphic Design, Modern Art.

*This article is extracted from the first author's M.A. thesis, entitled "The Study of Visual Characteristics of Graphic Design in German Bauhaus School of Art", under supervision of second author.

**Corresponding Author: Tel: (+98-21) 61113485, Fax: (+98-21) 66461504, E-mail: fadavi@ut.ac.ir.